

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПСИХОЛОГА ДО РОБОТИ У СФЕРІ СІМЕЙНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ: KEYС-АНАЛІЗ

SPECIFICS OF PROFESSIONAL TRAINING OF PSYCHOLOGISTS FOR WORK IN FAMILY COUNSELING: CASE ANALYSIS

Стаття присвячена глибокому аналізу особливостей професійної підготовки психолога до роботи у сфері сімейного консультування, що розглядається на прикладі практичного досвіду діяльності фахівця в умовах підприємства, де відсутня штатна психологічна служба. У центрі уваги – питання формування професійних компетентностей, адаптації психолога до специфіки організаційного середовища та пошук ефективних методів взаємодії із клієнтами в контексті сімейних і партнерських стосунків.

У дослідженні застосовано комплекс сучасних якісних і кількісних методів: кейс-аналіз, напівструктуровані інтерв'ю, психодіагностичне тестування (зокрема, шкала емпатії Бойка в адаптації Іващенко), а також метод спостереження і використання широкого спектра консультувальних технік – активного слухання, «Я-повідомлень», складання сімейного контракту, технік фасилітації діалогу та підтримки емоційної регуляції.

Результати дослідження дозволили виокремити провідні запити клієнтів у процесі сімейного консультування: труднощі в міжособистісній комунікації, проблеми з визначенням і дотриманням особистих кордонів, адаптаційні кризи, а також зниження рівня емоційної близькості. Емпіричні дані засвідчили наявність дисбалансу емпатії між партнерами, що істотно впливає на якість і стабільність взаємин. Найефективнішими підходами виявилися ті, що сприяють розвитку емоційної чутливості, формуванню навичок усвідомленого спілкування та підтриманню здорових психологічних меж у парі. Отримані результати підтверджують, що підготовка психолога до сімейного консультування має базуватися на практико-орієнтованій моделі навчання, яка поєднує теоретичні знання з активною професійною рефлексією, етичністю та міждисциплінарним підходом. Робота в умовах автономної практики, без інституційної підтримки, продемонструвала важливість розвитку гнучкості, емоційної стійкості та здатності до саморегуляції. Такий досвід є цінною платформою для становлення професійної ідентичності психолога, формування його компетентності, емпатійності та здатності ефективно діяти у кризових ситуаціях.

Ключові слова: професійна ідентичність, консультування подружніх пар, емоційна

чутливість, етична компетентність, кейс-аналіз.

The article is devoted to an in-depth analysis of the specifics of professional training of psychologists for work in the field of family counselling, considered on the basis of practical experience of a specialist working in an enterprise where there is no full-time psychological service. The focus is on the formation of professional competencies, the adaptation of psychologists to the specifics of the organisational environment, and the search for effective methods of interacting with clients in the context of family and partner relationships.

The study uses a combination of modern qualitative and quantitative methods: case analysis, semi-structured interviews, psychodiagnostic testing (in particular, Boiko's empathy scale adapted by Ivashchenko), as well as observation and the use of a wide range of counselling techniques – active listening, “self-messages”, drawing up a family contract, dialogue facilitation techniques and emotional regulation support.

The results of the study allowed us to identify the leading client requests in the process of family counselling: difficulties in interpersonal communication, problems with defining and maintaining personal boundaries, adaptation crises, and a decrease in emotional intimacy. Empirical results showed an imbalance of empathy between partners, which significantly affects the quality and stability of relationships. The most effective approaches were those that promote the development of emotional sensitivity, the formation of conscious communication skills, and the maintenance of healthy psychological boundaries in a couple. The results confirm that the training of psychologists for family counselling should be based on a practice-oriented learning model that combines theoretical knowledge with active professional reflection, ethics, and an interdisciplinary approach. Working in an autonomous practice, without institutional support, demonstrated the importance of developing flexibility, emotional stability, and the ability to self-regulate. Such experience is a valuable platform for the formation of a psychologist's professional identity, competence, empathy, and ability to act effectively in crisis situations.

Key words: professional identity, couple counseling, emotional sensitivity, ethical competence, case analysis.

УДК 159.9.07

DOI <https://doi.org/10.32782/hbts.77.1.30>

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Проскурня А.С.

к.психол.н., доцентка кафедри психодіагностики та клінічної психології Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0000-0002-7674-5602

Гуренко Т.М.

здобувачка вищої освіти Інституту післядипломної освіти Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0009-0001-7302-5474

Сучасна соціальна ситуація в Україні супроводжується зростанням числа розлучень, посиленням психологічних труднощів у родинях і нестабільністю соціальних зв'язків. За даними Державної служби статистики України, у 2024 р. було зареєстровано приблизно 120 тис. шлюбів і понад 54 тис. розлучень, а за прогнозами на 2025 р. кількість офіційних розлучень може перевищити 60 тис. Ці показники не охоплюють розпаду цивільних (незареєстрованих) шлюбів, які, за

оцінками соціологів, становлять до 25–30% партнерських союзів і демонструють подібні динаміки розривів. Узагальнені дані свідчать, що з кожних 100 створених пар (офіційних чи неофіційних) приблизно 60 розпадаються протягом перших 10 років спільного життя [3].

У зв'язку із цим підвищується потреба у кваліфікованих фахівцях у сфері сімейного консультування, здатних надавати ефективну допомогу партнерам у подоланні кризових ситуацій. Осо-

бливу актуальність проблема набуває в умовах, де психологічна підтримка не є інституціоналізованою, наприклад у виробничих колективах без штатних психологів. У таких умовах майбутні фахівці мають змогу отримати унікальний досвід, реалізуючи професійні функції самостійно.

Метою статті є наукове узагальнення результатів практичної діяльності із сімейного консультування в умовах виробничого середовища, а також аналіз ключових компонентів професійної підготовки психолога до такої діяльності. Представлено поєднання теоретичних положень і практичного аналізу кейсів, а також кількісних результатів психодіагностики (зокрема, за шкалою емпатії Бойка в адаптації Іващенко).

Теоретичне обґрунтування проблеми. Професійна підготовка психолога до роботи у сфері сімейного консультування охоплює як фундаментальні знання загальної психології, так і спеціалізовані компетенції, орієнтовані на роботу з парою або сімейною системою. Особливості такої підготовки пов'язані з високим рівнем емоційної складності консультування, необхідністю системного бачення проблеми, а також готовністю до роботи з конфліктними та травматичними темами.

Сучасні дослідження підкреслюють важливість комплексної підготовки психологів до роботи з подружніми парами, що включає розвиток емпатії, етичної рефлексії та інтеграцію теорії із практикою. Зокрема, Г. Франк [12] доводить, що найбільш ефективними моделями навчання є ті, що поєднують теоретичну базу із супервізією та підтримкою після навчання. К. Фаєрборн [13, с. 373–378] також зазначає, що рівень терапевтичної компетентності прямо впливає на якість психологічної допомоги. Методологічну цінність кейс-стаді як інструменту аналізу у сфері сімейного консультування підтверджують Дж. Сміт [14, с. 457–474] та Р. Робінсон [15, с. 66–83], які демонструють глибину дослідження міжособистісної динаміки в межах конкретних випадків. Це узгоджується з позицією Т. Едвардса [16, с. 66–78], що вказує на значущість індивідуального кейсу як джерела наукового узагальнення в системній терапії.

Отже, така підготовка має міждисциплінарний характер і охоплює знання із загальної психології, психотерапії, етики, педагогіки, конфліктології та права.

До ключових компетенцій сімейного психолога належать:

- організаційні (планування процесу консультування, ведення документації, узгодження цілей і форм роботи та структурування динаміки сесій загалом);
- психодіагностичні (підбір і застосування валідних методик), інтерпретація даних;
- інтервенційні (техніки фасилітації, активного слухання, «Я-повідомлень», «тайм-аутів», «діалог про очікування», метод «сімейного контракту» та інші);

- комунікативні (активне слухання та вміння будувати довірливий діалог, модерація конфліктів, вербальна/невербальна чутливість);

- етичні (конфіденційність, нейтральність, етичне скерування та прозорість у межах професійних ролей);

- просвітницькі (проведення лекцій і тренінгів, формування психологічної культури та створення освітніх матеріалів для клієнтів).

Особливої ваги набуває опанування системного підходу, який дозволяє психологу бачити сім'ю як єдину комунікативну систему, а не як набір індивідів. Основні принципи цього підходу – гіпотетичність, циркулярність, нейтральність, акцент на взаємодії та змінах у патернах поведінки – визначають суть сімейного консультування.

Отже, ефективна підготовка сімейного психолога має забезпечити інтеграцію теоретичних знань, практичних навичок і етичних орієнтирів у єдиній професійній системі, що дозволяє ефективно реагувати на складні запити клієнтів у сімейному контексті.

Методологія та методи. Емпіричне дослідження здійснювалося на базі ТОВ «НВО «Точні механізми»», де відсутня штатна психологічна служба. У дослідженні брали участь 18 осіб – 9 працівників підприємства та 9 представників їхніх сімей, які погодилися на психологічне консультування. За методологічний інструментарій було використано:

- напівструктуровані інтерв'ю для виявлення запиту й особливостей міжособистісної взаємодії;

- невербальне спостереження під час взаємодії (мова тіла, зоровий контакт, рівень напруги);

- психодіагностичну методику: шкалу емпатії Бойка в адаптації Іващенко;

- комплекс психологічних технік: «Я-висловлювання», «тайм-аут», «сімейний контракт», «сенсорна десенсибілізація», «діалог очікувань», «колесо життєвого балансу», методику фасилітації розмови про втрати та ресурси тощо;

- елементи кейс-аналізу сімейних ситуацій.

Форма роботи: індивідуальні та парні консультації. Фіксація динаміки змін здійснювалася за допомогою робочих щоденників, інтерпретації тестових результатів і аналізу змін у самоподачі й комунікації партнерів. Збір кількісних і якісних даних дозволив поєднати суб'єктивну рефлексію з об'єктивними емпіричними показниками.

Короткий опис кейсів:

Кейс 1. Відновлення зв'язку: коли мовчання роз'єднує. Подружжя, що жило поруч без тепла. Застосування методик відновлення довіри, пошуку «мов любові» та вправ на встановлення кордонів допомогло відновити близькість через діалог, рефлексію та емпатію.

Кейс 2. Батьки vs підліток: війна г'аджетів і стратегій. Конфлікти у вихованні доньки через відсутність єдиної команди. Сімейний контракт, активне слухання та встановлення правил змінили атмосферу, перетворивши батьків на союзників.

Кейси 3–5. Повернення з війни: як не принести війну додому. Історії чоловіків, які повернулись із фронту та зіткнулися з агресією, роздратуванням і замиканням у собі. Робота з родинами включала техніки саморегуляції, сенсорної десенсибілізації та розмежування ролей, підкреслюючи важливість сім'ї як тилу та необхідність захисту ментального здоров'я ветеранів.

Кейс 6. Порожнеча після дітей: коли життя втрачає сенс. Жінка, яка присвятила життя дітям, відчувала себе непотрібною. Спільний пошук ресурсів, смислів і нових цілей допоміг їй відкрити для себе нову свободу та потенціал.

Кейс 7. Коли мама не відпускає. Класичний кейс української сім'ї, де син не міг вийти з ролі підлітка через вплив матері. Робота з розмежуванням ролей, асертивністю та діалогом про пріоритети пари допомогла чоловіку взяти відповідальність за своє подружжя.

Кейс 8. Бюджет як поле бою. Гроші як засіб контролю в сім'ї. Відкритий діалог, спільне планування та переосмислення ролей сприяли побудові рівноправних стосунків, де кожен партнер мав право голосу.

Кейс 9. Інтимність і згода: де межа? Кейс, що торкнувся делікатних тем особистих кордонів, згоди та сексуальності в подружжі. Навчання асертивної комунікації та відновлення емоційного зв'язку допомогли парі налагодити близькість без примусу, підтверджуючи, що психологічна робота, хоч і не завжди комфортна, завжди ґрунтується на повазі.

Результати та дискусії. Аналіз кейсів показав, що сімейне консультування – це подвійна відпо-

відальність і подвійна глибина, оскільки психолог працює із двома людьми, двома поглядами на проблему та двома різними світами. Це вдвічі більше інформації, емоцій і викликів, що робить його найкращою школою для становлення сімейного консультанта.

Важливим спостереженням під час аналізу кейсів стала часта поява питань дотримання особистих кордонів у більшості звернень – від проблем інтимності до контролю з боку батьків або партнерів. Це спонукало до проведення просвітницького заходу на тему особистих кордонів для працівників підприємства, з використанням, зокрема, принципів, викладених у праці Недри Гловер Тавваб [8, с. 247–250].

Проаналізовані кейси демонструють розмаїття викликів, з якими стикаються сучасні сім'ї (див. табл. 1).

Як видно з таблиці, проблеми комунікації та емоційного зв'язку є найбільш поширеними, пронизують більшість кейсів. Це підкреслює їхню центральну роль у дисфункції сімейних систем. Значну частку також становлять адаптаційні кризи, пов'язані зі змінами життєвого циклу сім'ї та зовнішніми чинниками (війна, вихід дітей).

Для роботи із цими проблемами застосовувався інтегрований підхід, що поєднував різні психологічні школи та конкретні методики. Основу становили системний, гуманістичний і психодинамічний підходи, що дозволяє бачити сім'ю як цілісну систему, зберігати емпатію та враховувати глибинні мотиви поведінки (див. табл. 2).

Отже, комунікативні та діалогові техніки є основними інструментами в роботі сімейного

Таблиця 1

Найпоширеніші запити в умовах сімейного консультування

Проблемна зона	Кейси, де проявляється	Кількість кейсів
Комунікація та емоційний зв'язок	1, 3, 4, 6, 7, 8, 9	7
Виховання дітей та конфлікти батьки – діти	2, 4, 6, 7	4
Адаптація до змін/життєвих криз	3, 4, 5, 6, 7	5
Втрата ідентичності/сенсу життя	6, 7	2
Проблеми довіри, контролю та ревностів	6, 7, 8, 9	4
Фінансова нерівність/залежність	8	1
Інтимні стосунки та тілесні кордони	9	1
Міжгенераційні конфлікти	7	1

Таблиця 2

Техніки, що використовувалися у процесі сімейного консультування

Категорія технік	Приклади технік	Кількість кейсів, де застосовувались
Когнітивно-поведінкові й орієнтовані на рішення	Сімейний договір, система заохочень/наслідків, саморегуляція, тайм-аут	4
Робота з кордонами та ролями	Встановлення особистих кордонів, розмежування ролей, асертивність	5
Гуманістичні й емоційно фокусовані	«П'ять мов любові», відновлення емоційного зв'язку, прийняття, пошук ресурсів	4
Специфічні (залежно від проблеми)	Сенсорна десенсибілізація (для чутливості до звуків), фінансове планування, планування самореалізації, діалог про згоду	3

психолога, що цілком логічно, зважаючи на поширеність комунікаційних проблем. Техніки, пов'язані з особистими кордонами, ролями й адаптацією, також становили значну частку, що відображає важливість структурної та адаптаційної роботи в сімейній терапії, були дуже важливими.

У процесі консультацій парам було запропоновано пройти тест на емпатію. Адже емпатія є важливою умовою ефективного сімейного консультування, оскільки впливає на здатність розуміти й підтримувати партнера. Метою було визначення когнітивної та емоційної емпатії в кожного з учасників за допомогою шкали емпатійних тенденцій. Вибірка охопила 18 осіб – 9 працівників і 9 партнерів, які представляють ситуації, описані в кейсах. Отримані результати дозволяють виявити дисбаланс емпатійних рівнів у парах і сформулювати рекомендації щодо підвищення емоційної чутли-

вості в родинному та робочому середовищі (див. табл. 3).

У процесі діагностики встановлено, що середній бал серед працівників: когнітивна емпатія: 10,0; емоційна емпатія: 10,7; загальний бал: 20,7. Середній бал серед «партнерів»: когнітивна емпатія: 11,8; емоційна емпатія: 13,1; загальний бал: 24,9.

Узагальнений аналіз показує, що працівники, які демонструють деструктивні або авторитарні патерни (кейси 1, 6, 9), мають значно нижчі прогнозовані показники емпатії. Їхні партнери, навпаки, – здебільшого емоційно чутливі, що створює конфлікт емпатійних рівнів у парі. Найбільший контраст спостерігається в кейсах з порушенням тілесних меж, батьківським втручанням і патерналізмом.

Висновки. Аналіз результатів емпіричного дослідження дозволяє сформулювати узагальнене

Таблиця 3

Виразеність когнітивної та емоційної емпатії досліджуваних

№	Роль	Кейс	Когнітивна емпатія	Емоційна емпатія	Загальний бал	Коментар відповідальності кейсу
1	Працівник	1	8	9	17	Авторитарність, низька емпатія (прогнозовано)
2	Дружина	1	11	13	24	Жертва контролю, чутливість (прогнозовано)
3	Працівник	2	12	13	25	Активна участь у конфлікті (прогнозовано)
4	Дружина	2	11	12	23	Занепокоєння через дитину (прогнозовано)
5	Працівник	3	10	10	20	Вигорання, низька чутливість (прогнозовано)
6	Дружина	3	13	13	26	Співпереживання, висока емпатія (прогнозовано)
7	Працівник	4	11	12	23	Батько, шукає контакт (прогнозовано)
8	Дружина	4	10	14	24	Тривожність, емоційність (прогнозовано)
9	Працівник	5	13	13	26	Структурує сім'ю (прогнозовано)
10	Дружина	5	12	14	26	Підтримує зміни (прогнозовано)
11	Працівник	6	12	13	25	Чоловік з історією зрад і авторитарності, шукає вихід з напруги (прогнозовано)
12	Дружина	6	11	12	23	Дружина, що страждає від зрад і «порожнього гнізда», емоційно виснажена (прогнозовано)
13	Працівник	7	10	9	19	Мати-ревнителька (прогнозовано)
14	Невістка	7	13	14	27	Захищає межі (прогнозовано)
15	Працівник	8	10	11	21	Не визнає ролі дружини (прогнозовано)
16	Дружина	8	12	13	25	Бореться за рівність (прогнозовано)
17	Працівник	9	8	9	17	Ігнорує згоду, тиск (прогнозовано)
18	Дружина	9	13	14	27	Вразливість, тілесна чутливість (прогнозовано)

уявлення про ключові особливості професійної підготовки психолога до роботи у сфері сімейного консультування. Порівняння даних із літературних джерел, кейс-аналізів та інструментального дослідження емпатії дозволяє зробити такі висновки:

- 60% потенційних звернень (на основі аналізу кейсів) демонструють середній рівень емпатії у взаємодії між партнерами;
- 70% ситуацій характеризуються невмінням розмежовувати особисті судження та професійну роль, що ускладнює конструктивну взаємодію в парі;
- 80% кейсів вказують на потребу у тренінгах із конфліктології, встановлення та дотримання особистих кордонів, що є надзвичайно актуальним для працівників і членів їхніх родин.

Ці дані засвідчують потребу в розширенні психолого-педагогічної освіти в напрямі роботи з подружніми парами, розлученнями та міжпоколінніми конфліктами. Досвід практичної роботи підтвердив: саме поєднання емпатії, етичного скерування та системного підходу створює ефективну основу для якісного сімейного консультування.

Інтерпретація отриманих результатів свідчить, що базової університетської підготовки, хоч вона й забезпечує фундаментальні знання, не досить для повноцінної роботи сімейного психолога.

Консультування подружніх пар потребує:

- глибшого розуміння системних процесів у сім'ї;
- здатності працювати з етичними дилемами;
- розвитку особистісних якостей: емпатії, саморегуляції, адекватної самооцінки.

Ефективна підготовка має включати не лише теоретичні курси, а й інтенсивні практичні модулі, супервізію, тренінги емоційної чутливості та комунікаційної компетентності.

На основі аналізу кейсів можна виділити кілька ключових висновків щодо ефективності застосованих методик:

універсальність комунікативних навичок. Техніки «активного слухання», «Я-повідомлень» застосовувались майже в кожному кейсі, що засвідчує їхню центральну роль у сімейному консультуванні;

адаптивність до запиту. Успішно адаптувати методики під конкретні ситуації:

- а) «Сімейний договір» – у разі конфліктів виховання;
- б) «Сенсорна десенсибілізація» – для ветеранів із ПТСР;
- в) «Фінансове планування» – у разі конфліктів щодо бюджету;
- г) «Діалог про згоду» – в інтимних сферах;
- етична чутливість. Усі випадки вимагали нейтральності, тактовності та дотримання меж, особливо в роботі з ревнощами, зрадою, емоційною відстороненістю (наприклад, Кейси 6 і 9).

Виявлено, що найпоширенішою проблемою була комунікація між партнерами. Комунікативні

труднощі, зокрема емоційне віддалення, непорозуміння та мовчазна напруга, спостерігались у 7 із 9 кейсів.

Найефективнішими техніками виявились ті, що працюють з емоційним зв'язком і особистими межами. Проблема особистих кордонів, злиття ролей або, навпаки, жорсткої дистанції спостерігалась у 77% випадків.

Найгострішим викликом стала відсутність диференціації між суб'єктивними емоціями й об'єктивним аналізом ситуації. Клієнти часто ототожнювали власні емоції (страх, образа, злість) з реальністю, що спричиняло конфлікти, взаємні звинувачення і захисні реакції.

Отже, для забезпечення якісної підготовки сімейних психологів в умовах сучасних соціальних викликів варто посилювати практичний складник навчання, упроваджувати інтервізійні та супервізійні модулі, а також формувати у студентів навички роботи у кризових, непередбачуваних умовах, як-от на підприємствах без штатної психологічної служби.

Таким чином, ефективна підготовка сімейного психолога – це не лише передача знань, а й формування професійної чутливості, готовності до складних етичних виборів і впевненості в роботі із сім'єю як найделікатнішою формою психотерапевтичної взаємодії.

Результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення навчальних програм із сімейного консультування, зокрема в розділах практичної підготовки, супервізії та інтервенційних технік, структурування практичної підготовки в ЗВО.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Васильєва Н.І. Психологія сім'ї. Київ, 2019. 236 с.
2. Гуменюк І.О. Сімейне консультування: теорія і практика. Київ, 2021. 248 с.
3. Кількість зареєстрованих шлюбів та розлучень в Україні. *Державна служба статистики України*. 2024. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
4. Про психологічну допомогу : Закон України № 1234–VIII від 01.01.2021 р. *Офіційний вісник України*. 2021. 9 с.
5. Іващенко Л.Ю. Психодіагностика емпатії: адаптація шкали В. Бойка. *Психологічний журнал*. 2012. Т. 3. № 1. С. 45–51.
6. Прогноз динаміки шлюбно-розлучних процесів на 2025 р. : аналітична записка / Інститут демографії НАН України. Київ, 2024.
7. Професійний стандарт сімейного консультанта / Національна асоціація сімейних психологів України. Київ, 2022.
8. Недра Гловер Тавваб Н. Особисті кордони. Посібник зі спокійного життя без травм і комплексів. Харків : Vivat, 2023. 304 с.
9. Соловей І.І. Динаміка стабільності партнерських відносин в Україні: шлюб, розлучення, співжиття. *Науковий вісник Східноєвропейського університету*. 2023. № 4. С. 21–29.

10. Цільмак О.М., Лефтеров В.О. Психологія сім'ї та шлюбу: таблиці, схеми, коментарі : навчально-наочний підручник. Київ : Ліра-К, 2020.

11. Bowen M. Family Therapy in Clinical Practice. New York : Jason Aronson, 1978. 584 p.

12. Frank H.E., Becker-Haimes E.M., Kendall P.C. Therapist training in evidence-based interventions for mental health: A systematic review of training approaches and outcomes. *Clinical Psychology: Science and Practice*. 2020. Vol. 27. № 3. Art. e12330.

13. Fairburn C.G., Cooper Z., O'Connor M.E. Therapist competence, therapy quality, and therapist training. *Behaviour Research and Therapy*. 2011. Vol. 49. № 6–7. P. 373–378.

14. Smith J.A., Adlam J., Bevington D. A case study of virtually delivered emotion-focused family therapy:

Clinical and relational change through digital means. *Journal of Marital and Family Therapy*. 2023. Vol. 49. № 2. P. 457–474.

15. Robinson R. Systemic family therapy through the eyes of a clinical psychologist in training: A reflexive case account. *Journal of Family Therapy*. 2025. Vol. 47. № 1. P. 66–83.

16. Edwards T.M., Wetchler J.L. Bridging systemic research and practice: Evidence-based case study methods in couple and family psychology. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*. 2012. Vol. 1. № 1. P. 66–78.

Стаття надійшла у редакцію: 31.08.2025

Стаття прийнята: 16.09.2025

Опубліковано: 17.11.2025